

BUSINESS મિત્ર Plus

સોલિડ જોબ ડેટા પછી ડોલરમાં રિબાઉન્ડ, રૂપિયામાં સંગીન રિફવરી

શે રબજારમાં કહી ખુશી કહી ગમ જેવું મિશ્ર ચિત્ર છે. એપ્રિલ-જૂન ક્વાર્ટરમાં ભારતીય જીડીપી વિકાસદર 7.8 ટકા જેવો શાનદાર રહ્યો છે. એફસીએનઆર રિપોઝિટમાં 136 અબજ ડોલર જેવો તોલિંગ ડોલર પ્રવાહ આવ્યો છે. ફોરેક્સ રિઝર્વ 740 અબજ ડોલરને વટાવતી ઓલટાઈમ હાઈ થઈ છે. ખાનગી મૂડી ખર્ચમાં વધારો, ઘરેલુ માગ ઘણી જ મજબૂત છે પણ શેરબજારમાં ઉંચા મથાળે લેવાલીમાં સવચેતીનો સૂર છે. સ્થાનિક સ્તરે અલ નીનો- અપરુતો વરસાદ થોડી ચિંતા કરાવે છે. જૂલાઈમાં વરસાદની ખાધ ઘટી છે પણ ઓગષ્ટમાં વરસાદ ઘણો આછો રહ્યો. સપ્ટેમ્બરમાં વરસાદની ખાધ પુરાય એ જરૂરી છે. મગફળી, સોયાબીન, તુવેર, કપાસ, એરંડા, જેવી ખરીફ ફસલ પાણી માટે તરસે છે. જો સપ્ટેમ્બરમાં પણ વરસાદની ખાધ ઘટે નહીં, ખાસ તો વરસાદની વહેંચણીની અસમતુલાએ ઘટે નહીં તો ઘણા ખરા ખરિફ પાકોમાં ઉત્પાદનમાં નોંધપાત્ર ઘટાડોઆવી શકે. વરસાદ ખેંચાયો હોઈ ગવાર-એરંડા જેવી સહ્યાકીય

અલ નીનો અને ઇરાન રિસ્ક વચ્ચે શેરબજારોમાં સાવચેતી- એગ્રીકોમોડીટીઝમાં તેજનો ભારેલો અગ્નિ

તુવેર-રોડીમાં કોપ રિસ્ક વધશે. અલનીનો અને હીટ વેવ હાલમાં પડકાર છે જ, સાથોસાથ ઇરાન-અમેરિકા તેમજ યુકેન-રશિયા વચ્ચે સપ્ટેમ્બરમાં પણ વરસાદની ખાધ ઘટે નહીં, ખાસ તો વરસાદની વહેંચણીની અસમતુલાએ ઘટે નહીં તો ઘણા ખરા ખરિફ પાકોમાં ઉત્પાદનમાં નોંધપાત્ર ઘટાડોઆવી શકે. વરસાદ ખેંચાયો હોઈ ગવાર-એરંડા જેવી સહ્યાકીય

સેચુરેશન છે. એઆઈ સેક્ટરમાં કેશ બર્ન રેટ ઘણો ઉંચો છે, ફેડ વહીવટી તંત્ર વેનેઝુએલા, ઇરાન, યુરોપ, કલાયમેટ ચેન્જ, ટેરિફ, બીગટેક, એઆઈ પોલીસી, ઈમીગ્રેશન એમ અનેક મોરચે ઓવરએક્ટિવ હોઈ નવેમ્બરની મધ્યસત્ર ચૂંટણી અગાઉ મોટા પૈસા સાઈડલાઈનમાં થતા જાય છે. વૈશ્વિક પરિભળોથી ભારત સહીત એશિયાના બજારો પણ ખબ પ્રભાવીત છે.

સપ્ટેમ્બરે અમેરિકાનો વપરાશી ભાવાંકનો ડેટા આવશે. જોબ ડેટા ખૂબ મજબૂત હતો પણ ફુગાવાનો ડેટા કદાચ ‘ન્યુટ્રલ’ હશે. ડેટાના મામલે ઓડ ઇવન ન્ચાએ એક ડેટા સારો, એક ખરાબ આવુ ડેટા નેજમેન્ટ- કદાચ સ્ક્રિપ્ટેડ પ્લેબુક હોઈ શકે એવી શંકા થાય તો એ ખોટું નથી. ‘એનીચિંગ કેન બી ફિક્સ- રિગ્ડ’ આપણે આજ કાલ આવા આર્થિક વિશ્વનો હીસો

બીરેન વકીલ
છીએ. વૈશ્વિક શેરબજારોની વાત કરીએ તો શુક્રવારે નોન ફાર્મ પેરેલ ડેટા ધારણા કરતા ઘણો મજબૂત હતો. ઓગષ્ટ માસમાં રોજગારી 55000 વધવાના અંદાજ સામે 162000 વધી હતી. જૂલાઈમાં પણ રોજગારીના આંકડા અપવર્ડ રિવાઈઝ થયા હતા. જોબ ડેટા ઘણો મજબૂત આવતા સોનાચાંદી, બેંક મેટલ્સમાં વેચાણની આવી હતી. આગામી 16 સપ્ટેમ્બરની બેઠકમાં ફેડ વ્યાજદર વધારો એવી અટકળો ચાલે છે. ટૂંપે ફરી એકવાર વ્યાજદર

ફૂડના ભાવ સહિતની બાબતો પર નજર રાખવા નીતી ઘડવૈયાઓ માટે મહત્વનો સ્ત્રોત : ઇન્ડિયન ફૂડ બાસ્કેટ

પશ્ચિમ એશિયાના સંકટને કારણે ભારતીય રિફાઈનરીઓએ વૈકલ્પિક સ્ત્રોતો શોધવાની ફરજ પડતાં કાચા તેલ (ફૂડ) ખરીદીની વિવિધતાસભર વ્યૂહરચના અપનાવી છે. એક નિષ્ણાત સૌરવ આનંદ સમજાવે છે કે જ્યારે નીતિ ઘડવૈયાઓ અને કંપનીઓ ફૂડના ભાવ, ફુગાવાના જોખમો અને ભૌગોલિક-રાજકીય અવરોધોની અસર પર નજર રાખે છે, ત્યારે ભારતીય ફૂડ બાસ્કેટ એક નિષ્ણાંયક સંદર્ભ છે. ઇન્ડિયન ફૂડ બાસ્કેટ (ICB)ને સૌથી સરળ રીતે એ રીતે સમજાવી શકાય છે કે તે ભારતનો ફૂડ-પ્રાઈસ ઇન્ડેક્સ (કાચા તેલનો ભાવ સૂચકાંક) છે. કાચું તેલ એ એક્સમાન ઉત્પાદન નથી. કેટલાક ગ્રેડ હલકા હોય છે અને તેમાં સલ્ફરનું પ્રમાણ ઓછું હોય છે, જેને ‘સ્વીટ ફૂડ’ કહેવામાં આવે છે. જ્યારે અન્યમાં સલ્ફર વધુ હોય છે અને તેને ‘સોર ફૂડ’ કહેવાય છે. દરેક કાર્ગોને અલગથી ટ્રેક કરવાને બદલે, ICB બે વ્યાપક આંતરરાષ્ટ્રીય ભાવ સંદર્ભોને જોડે છે. ‘ડેટેડ બ્રેન્ટ’ (Dated Brent) સ્વીટ-ફૂડ ઘટકનું પ્રતિનિધિત્વ કરે છે, જ્યારે દુબઈ અને ઓમાનની સરેરાશ સોર-ફૂડ ઘટકનું પ્રતિનિધિત્વ કરે છે. તેમના ભાવોને તેમના સંબંધિત વજન (બાર) સાથે ગુણાકાર કરીને એક બાસ્કેટ ભાવ મેળવવામાં આવે છે. આ રીતે ICB દર્શાવે છે કે ભારતનો એક્કર કાચા તેલનો ખર્ચ વધી રહ્યો છે કે ઘટી રહ્યો છે.

આવું એટલા માટે થાય છે કારણ કે ભારતીય રિફાઈનર્સ દર મહિને એક સરખું કુ મિશ્રણ ખરીદતા નથી. ભાવ, ઉપલબ્ધતા, ફૂની ગુણવત્તા, નૂર ખર્ચ, ભૌગોલિક-રાજકીય જોખમો અને પુરવઠાની સુરક્ષાના આધારે ખરીદીના નિર્ણયો બદલાય છે. રિફાઈનર્સ દ્વારા

વાસ્તવિક ઇનવોઈસ નથી. ભારતીય રિફાઈનર્સ લાંબા ગાળાના કોન્ટ્રાક્ટ અથવા સ્પોટ પરચેઝ (તાત્કાલિક ખરીદી) દ્વારા વ્યક્તિગત ફૂડ ગ્રેડ ખરીદે

જ્યારે નીતિ ઘડવૈયાઓ અને કંપનીઓ ફૂડના ભાવ, ફુગાવાના જોખમો અને ભૌગોલિક-રાજકીય અવરોધોની અસર પર નજર રાખે છે, ત્યારે ‘ઇન્ડિયન ફૂડ બાસ્કેટ’ એક નિર્ણાયક સંદર્ભ છે

એ શિપિંગ તથા વીમો \$10 ઉમેરે, તો તેની લેન્ડેડ કિંમત \$108 સુધી પહોંચી શકે છે. તેથી, સમાન ICB વિવિધ રિફાઈનર્સમાં ખૂબ જ અલગ-અલગ ખરીદી ખર્ચ સાથે અસ્તિત્વમાં છે, જેથી તેની ખરીદ કિંમત આશરે \$90 થાય છે. બીજા રિફાઈનરી \$3 ના પ્રીમિયમ પર ગ્રેડ ખરીદી શકે છે, જેથી એશિયાનું સંકટ માત્ર મુખ્ય ફૂડ તેલના ભાવો કરતાં ઘણું વધારે અસર ધરાવે છે.બજારોમાં પુરવઠો ખોરવાઈ જવાની

વિષમતાના ડરથી તેલના ભાવ વધી શકે છે. અમુક ફૂડ ગ્રેડની અછત ઊભી થઈ શકે છે અને તેના ઊંચા પ્રીમિયમ વસૂલ થઈ શકે છે. ટેન્કરનું નૂર ભાડું વધી શકે છે, યુદ્ધ-જોખમ વીમો મોંઘો થઈ શકે છે, અને હોર્મુઝની સામુદ્રીની જેવા મહત્વપૂર્ણ માર્ગો પર જહાજોને વિલંબનો સામનો કરવો પડી શકે છે. ત્યારબાદ ભારતીય રિફાઈનર્સ તેમની ખરીદીમાં ગોઠવણ કરે છે.

તેઓ એક પ્રદેશમાંથી ખરીદી ઘટાડી શકે છે, બીજા પ્રદેશમાંથી પુરવઠો વધારી શકે છે અથવા સ્વીટ અને સોર ગ્રેડ વચ્ચે ફેરબદલ કરી શકે છે.રિફાઈનર્સ સતત કિંમત, તેમની રિફાઈનરી માટે ફૂડની ચોગ્યતા અને પુરવઠાની સુરક્ષા વચ્ચે સંતુલન જાળવે છે. સોર્સિંગના આ ફેરફારો ભારતીય ફૂડ બાસ્કેટની રચના બદલી શકે છે અને નક્કી કરી શકે છે કે બ્રેન્ટ કે દુબઈ/ઓમાન, કોણ તેની હિલચાલ પર વધુ પ્રભાવ પાડે છે.

પવન વિદ્યુત ઉત્પાદન ક્ષેત્રે ભારત વિશ્વમાં ત્રીજા સ્થાને આવવાની તૈયારીમાં

ડીઝલ, કોલસાના ઉંચા ભાવ અને વધતા પ્રદૂષણ તથા જળ વિદ્યુત મથકો બાંધવા માટેની મર્યાદિત તકો તથા પરમાણુ ઊર્જા સાથે સંકળાયેલા જોખમો વગેરે પરિભળો વચ્ચે ભારત વીજળી ઉત્પાદનના વૈકલ્પિક સ્ત્રોત તરીકે પવન ચક્કી વડે વીજળીના ઉત્પાદન પર પણ ભાર આપી રહ્યું છે. છેલ્લા કેટલાક સમયમાં તેણે પવન ઊર્જા ક્ષેત્રે નોંધપાત્ર પ્રગતિ કરી છે. હાલમાં ભારતના પવન ઊર્જા (વિન્ડ) ક્ષેત્રમાં 43 ગીગાવોટ (GW) ના પ્રોજેક્ટ્સ નિર્માણ હેઠળ છે, જે

પવન વીજળીના ઉત્પાદનની બાબતમાં ચીન હાલમાં આશરે 700 GW સાથે પ્રથમ ક્રમે છે, ત્યારબાદ 160 GW થી વધુ ક્ષમતા સાથે અમેરિકા બીજા ક્રમે છે, જ્યારે જર્મની ત્રીજા ક્રમે છે. ભારત ૨૦૩૦ પહેલા જર્મનીથી આગળ નીકળી જશે તેવી આશા છે

ક્ષમતા ઉમેરામાં ઝડપી પ્રગતિ માટેની ભૂમિકા તૈયાર કરે છે. બીજા તરફ, સ્થાનિક ટર્બાઈન ઉત્પાદન ક્ષમતા વધીને વર્ષા 24 ગીગાવોટ પર પહોંચી ગઈ છે. વળી, ભારત પવન વીજળીના ક્ષેત્રના સાધનોની નિકાસ

વર્ધન સમાવિષ્ટ છે. FY26 માં પવન ઊર્જાના ઉપકરણોની નિકાસ લગભગ 50% વધીને 12,000 કરોડથી વધુ થઈ શકે છે, જે વૈશ્વિક ઉત્પાદન અને નિકાસ હબ તરીકે ભારતની સ્થિતિને મજબૂત કરે છે. નવી અને નવીનકરણીય ઊર્જા મંત્રાલય (MNRE)ના સંયુક્ત સચિવ રાજેશ કુલહારીએ ‘વિન્ડર્જી ઇન્ડિયા 2026’ ની પ્રારંભિક મુલાકાત વખતે જણાવ્યું હતું કે, “આપણે આ વર્ષે બ્રાઝિલને યાદગી છોડી દીધું છે. 58 GW પર છીએ જ્યારે જર્મની હાલમાં 77 GW પર છે. આપણે 107 GW થી વધુ ક્ષમતા સાથે 2030 પહેલા જર્મનીથી આગળ નીકળી જવાના માર્ગ પર છીએ.” પવન વીજળીના ઉત્પાદનની બાબતમાં ચીન

2026માં ટેકનોલોજી સેક્ટરમાં મંદીનું મોજું : લાખો કર્મચારીઓને નોકરી ગુમાવવી પડી

ટકનોલોજી ક્ષેત્રને લાંબા સમયથી રોજગારી અને નવી તકોનું એન્જિન માનવામાં આવે છે, પરંતુ 2026માં આ જ સેક્ટર મોટા પાયે નોકરીકાપના કારણે ચર્ચામાં આવ્યું છે. આર્ટિફિશિયલ ઇન્ટેલિજન્સ (એઆઈ), ઓટોમેશન, ખર્ચ ઘટાડવાની નીતિ અને કંપનીઓના ભિન્નસં મોડલમાં ઝડપથી થઈ રહેલા ફેરફારોને કારણે વિશ્વભરની ટેક કંપનીઓ કર્મચારીઓની સંખ્યા ઘટાડવા લાગી છે. વિવિધ લેઓફ ટ્રેન્ડ્સના આંકડા અનુસાર 2026ના પ્રથમ અર્ધવાર્ષિક ગાળામાં ટેક ક્ષેત્રમાં 1.23 લાખથી વધુ નોકરીઓ ગુમાવાઈ

અથવા નોકરીકાપની જાહેરાત થઈ છે. આ નોકરીકાપ માત્ર નાની સ્ટાર્ટઅપ કંપનીઓ સુધી મર્યાદિત નથી. મોટી ટેક કંપનીઓ પણ પોતાના સંગઠનાત્મક માળખામાં ફેરફાર કરી રહી છે. કંપનીઓ હવે અગાઉની જેમ મોટી સંખ્યામાં કર્મચારીઓ રાખવાને બદલે ઓછા કર્મચારીઓ સાથે વધુ કામ કરાવવાની વ્યૂહરચના અપનાવી રહી છે. ખાસ કરીને એઆઈ આધારિત ટૂલ્સ અને ઓટોમેશનના વધતા ઉપયોગને કારણે રૂટિન અને પુનરાવર્તિત કામગીરી સાથે જોડાયેલી નોકરીઓ પર સૌથી વધુ અસર જોવા મળી રહી છે.

એઆઈ અને ઓટોમેશન બન્યાં મોટો પડકાર, ખર્ચ ઘટાડવા માટે વૈશ્વિક ટેક કંપનીઓમાં રિસ્ટ્રક્ચરિંગ; ભારતના આઈટી સેક્ટર પર પણ વધતું દબાણ

2026ના નોકરીકાપની સૌથી મોટી વિશેષતા એ છે કે કંપનીઓ માત્ર નબળી માંગ અથવા આર્થિક

ઓફ-બીટ

શકે છે. જોકે મોટા પાયે નોકરીકાપ ચિંતાજનક છે, પરંતુ તેનો અર્થ ટેક સેક્ટરમાં રોજગારીની તકો સંપૂર્ણપણે ઘટી જશે એવો નથી. ટેકનોલોજીનું સ્વરૂપ બદલાતાં નવી પ્રકારની નોકરીઓ પણ ઊભી થઈ રહી છે. એઆઈમોડલનું સંચાલન, ડેટા એન્જિનિયરિંગ, સાયબર સિક્યોરિટી, ક્લાઉડ, એઆઈ ઇન્ફ્રાસ્ટ્રક્ચર અને નવી ટેકનોલોજીના અમલીકરણ જેવી ભૂમિકાઓની માંગ વધી રહી છે. અર્થાત્, 2026નું ટેક સેક્ટર કર્મચારીઓને એક સ્પષ્ટ સંદેશ આપી રહ્યું છે-માત્ર ડિગ્રી પૂરતી નથી, સતત નવી સ્કિલ શીખવી જરૂરી છે. જે કર્મચારીઓ એઆઈને પોતાની નોકરીનો વિકલ્પ નહીં પરંતુ કામ કરવાની નવી રીત તરીકે સ્વીકારી શકશે, તેમના માટે ભવિષ્યમાં તકો ઊભી થવાની શક્યતા વધુ છે. ટેક સેક્ટરમાં ચાલી રહેલું વર્તમાન રિસ્ટ્રક્ચરિંગ આમ તો ખર્ચ ઘટાડવાની પ્રતિક્ષા છે, પરંતુ તેની અસર સમગ્ર રોજગાર બજાર પર પડી શકે છે. એક તરફ લાખો કર્મચારીઓ નોકરી ગુમાવી રહ્યા છે, તો બીજા તરફ કંપનીઓ નવી ટેકનોલોજી આધારિત ફુગાવ કર્મચારીઓ શોધી રહી છે. તેથી 2026નું ટેક સેક્ટર માત્ર નોકરીકાપનું વર્ષ નહીં, પરંતુ ટેકનોલોજી અને માનવશક્તિ વચ્ચેના સંબંધમાં મોટા પરિવર્તનનું વર્ષ પણ બની રહ્યું છે.